

© IJSELEENKNEGT

COURGETTES TELEN, IN DE GROND OF OP SUBSTRAAT

In Vlaanderen wordt ruim 400 ha courgette geteeld voor de versmarkt, zowel in de openlucht als onder bescherming. De groente wordt in ons land verbouwd van februari tot november. Hoe verloopt de courgetteteelt en met welke ziekten en plagen moet je als teler rekening houden? – *Ilse Leenknecht, Proefstation voor de Groenteteelt*

De courgette was oorspronkelijk een subtropische plant en verkiest daarom warme en lichtrijke omstandigheden. Courgettes behoren tot de familie van de *Cucurbitaceae*, net zoals augurken, meloenen, komkommers en pompoenen, die eveneens in warme condities groeien.

Teelttechniek

De vroegste teelten onder glas worden begin februari aangeplant. Daarbij wordt de kastemperatuur rond 17 °C gehouden. Courgette wordt zowel in de grond als op substraat geteeld, net zoals andere vruchtgroenten. Al vrij snel beginnen de eerste bloemen te bloeien en ongeveer een maand na het planten kunnen de eerste vruchten worden geoogst. Vanaf half maart wordt ook onder lichtverwarmd glas of plastic geplant. Courgette is gevoelig voor vrieskou, daarom gaan de courgetteplanten pas eind mei de vollegrond in. Enkel indien ze worden afgedekt,

kan er vroeger worden geplant. Afhankelijk van het teeltsysteem kan er van een courgetteplant 2 tot 3 maanden geoogst worden. Onder glas worden de planten

.....

De kunst is een ideale balans tussen mannelijke en vrouwelijke bloemen te vinden.

.....

goed verzorgd, zodat er zo lang mogelijk kan worden geoogst. In de openlucht zien de planten vaak veel af van het weer en zijn ze sneller 'versleten' of 'ziek'. In tegenstelling tot een komkommerplant is een courgetteplant vrij omvangrijk, waardoor de plantafstand vrij groot is: ongeveer 1 plant/m². De courgetteplant maakt vrij korte internodia (afstand tussen de inplanting van 2 opeenvolgende

bladeren), met als gevolg dat hij niet zo hoog groeit. Dat heeft als nadeel dat je voor het oogsten meer moet bukken. In tegenstelling tot openluchtteelten groeit een serreteelt iets weelderiger en bindt men de planten aan met touwen of ondersteunt men ze met bamboestokken. In de openlucht blijven de courgetteplanten compacter en kunnen ze zich langer recht houden. Voor de vollegrondsteelt worden dan ook rassen gekozen die minder snel legeren.

Bloemen en bestuiving

Een courgetteplant heeft iets speciaals. In ieder bladoksel vormt zich een vrouwelijke of mannelijke bloem. De vrouwelijke bloemen kan je herkennen aan het langwerpige vruchtbeginsel. Het stuifmeel van de mannelijke bloemen is vrij grof en zwaar en kan daardoor niet door de wind worden getransporteerd naar de vrouwelijke bloemen. Voor deze taak worden

hommels of bijen ingezet. Een courgettebloem bloeit slechts één dag: bij zonsopgang is de bloem meestal al open en op een zonnige dag kan ze al voor de middag weer gesloten zijn. Daarom is het noodzakelijk om goed op te volgen of de bestuivers 's morgens hun werk doen. Want als ze hun zinnen hebben gezet op andere bloemen, zijn ze weg en wordt de bestuiving niet uitgevoerd. Als je er niet in slaagt om de bestuiving door insecten te laten uitvoeren, is er maar één oplossing: zelf met de hand bestuiven. Dit betekent extra werk, want je moet dan elke morgen het stuifmeel met een borsteltje op de stampers afzetten.

De kunst in de courgetteteelt is een ideale balans tussen mannelijke en vrouwelijke bloemen aan te houden. De vrouwelijke bloemen brengen de courgettes voort en daar wil je er als teler natuurlijk veel van hebben. Maar continu een aantal bloeiende mannelijke bloemen tussen het gewas, is noodzakelijk voor het stuifmeel. Deze balans vinden, is niet altijd zo evident. Zeker in het voorjaar kan dit een probleem worden, want dan zijn er periodes dat er een tekort is aan mannelijke bloemen.

Arbeid is niet te onderschatten

De arbeid in de courgetteteelt valt niet te onderschatten. Buiten het aanbinden van het gewas (in de serre-teelt) zijn er weinig andere gewaswerkzaamheden. Maar het oogsten moet dagelijks gebeuren, zeker in de serre-teelt. Een courgette kan namelijk zo snel groeien dat hij na 2 dagen in een te grove (vaak niet gewenste) sortering moet. Daarom is een goede arbeidsplanning belangrijk. Dat een courgette kort geschakeld is, heeft als nadeel dat je veel moet bukken om de eerste vruchten af te snijden.

Belangrijkste ziekten en plagen

In de courgetteteelt is echte meeldauw of witziekte, die wordt veroorzaakt door de schimmels *Erysiphe cichoracearum* en *Sphaerotheca fuliginea*, de belangrijkste ziekte. Zowel in de serre- als in de vollegrondsteelten moet je preventief behandelen tegen deze schimmel. Echte meeldauw vormt een wit, poederig pluis

en manifesteert zich op de oudste bladeren. De fotosynthese wordt belemmerd, waardoor de groei vermindert. Daarnaast is vruchtvuur (*Cladosporium cucumerum*) een belangrijke pathogeen. Vruchtvuur komt in de openlucht voor bij vochtige, koele omstandigheden. Typisch voor de ziekte zijn sterachtige gaten in het blad en putjes met gom op de vruchten. Aantasting door bacteriën komt soms voor. Vaak is *Erwinia* de boosdoener. De bacterie

Ook bij de substraatteelt zijn de courgetteplanten vrij omvangrijk, waardoor de ideale plantafstand ongeveer 1 plant/m² bedraagt.

veroorzaakt zachtrot in planten die te weelderig groeien. Ook als er wondjes gevormd zijn in de plant, kan *Erwinia* bij zwakke groeiomstandigheden toeslaan. Bij de insecten is de bladluis de belangrijkste belager. Een te hoge bladluispopulatie kan een remming op de groei veroorzaken, maar als overdrager van virussen zijn ze nog veel meer te mijden. Via het plantsap kunnen ze virussen verspreiden over een volledig perceel. Virussen kan je zelf niet bestrijden in het gewas. Daarom moet de overdracht vanuit zieke planten worden vermeden. Dit betekent dat je bladluizen moet bestrijden, maar ook dat je hygiënisch moet werken. Zieke planten moet je eruit halen. Let op

voor oogstmesjes; die komen ook in contact met het plantsap en kunnen op die manier virussen overbrengen. In beschermde teelten duikt soms de witte vlieg op. Witte vliegen bevuilden de vruchten. Spint komt vaak pleksgewijs voor in een perceel en remt de groei af. Deze plagen kunnen chemisch worden behandeld, maar in beschermde teelten worden nog vaak biologische bestrijders ingezet.

Vormen en kleuren

De groene langwerpige courgette is bij ons het best bekend. Maar er bestaan ook andere kleuren en vormen: gele of witte en zelfs peervormige of ronde courgettes. Een *specialty* is de Courgette Fleur, een eetbare bloeiende courgettebloem die samen met het vruchtbeginsel of kleine courgette wordt geoogst. De gele bloem opent zich zeer vroeg en sluit weer rond 10 uur, daarom wordt ze 's ochtends geoogst en vermarkt. Gevuld en gestoomd wordt de Courgette Fleur, die rijk is aan ijzer en vitamine C, door veel chefs van restaurants beschouwd als een ware delicatessie. ■